

Tko prijavi plagijatora, riskira da sam završi na kaznenom sudu

PIŠE
PROF. DR. SC.
**Pavel
Gregorić**

Mađarski predsjednik Pal Schmitt najrecentniji je u nizu političara prisiljenih na ostavku nakon što je utvrđeno da su počinili jedan od najvećih akademskih grijeha, a to je plagiranje, intelektualna krađa, tj. preuzimanje dijelova tuđih radova bez navođenja izvora, čime se ideje i formulacije iz tih radova podmeću kao vlastite. Usprkos izvještaju povjerenstva koje Schmitta pokušava osloboditi krivnje iako utvrđuje da je više od 90% njegova doktorata prepisano, senat Sveučilišta Semmelweis u Budimpešti proglasio je taj rad "etički i akademski neprihvatljivim" i Schmittu poništio doktorsku titulu.

Angelin ministar

Prije godinu dana Sveučilište u Bayreuthu oduzelo je doktorsku titulu Karl-Theodoru zu Guttenbergu, popularnom ministru obrane u vladi Angele Merkel. Zu Guttenberg isprva nije namjeravao odstupiti, uz potporu Merkel, koja je tvrdila da ga je imenovala "ministrom, a ne znanstvenim asistentom". No, ipak je odstupio uslijed pritiska koji je akademska zajednica izvršila otvorenim pismom s više od 50.000 potpisa njemačkih znanstvenika, nastavnika i studenata.

Nakon zu Guttenberga više je europskih političara došlo pod istragu zbog sličnih optužbi, poput dopredsjednice Europskog parlamenta Silvane Koch-Merlin, donjosaskog ministra kulture Bernda

Anto Đapić, jedan od rijetkih kojem je oduzeta magistarska titula

Bar jedan dokazani plagijator magistarskog i doktorskog rada još prima plaću iz proračuna

Althusmana, europskog parlamentarca Georgiosa Chatzimakisa ili europskog povjerenika za regionalnu politiku Johannesha Hahna. Iako su neke optužbe vjerojatno bile politički motivirane, sveučilišta su formirala is-

tražna povjerenstva koja su u kratkom roku provela analizu i dala svoja mišljenja.

Kakva je situacija s plagijatorima u Hrvatskoj? Javnosti je dobro poznat slučaj Ante Đapića, kojem je oduzeta magistarska titula nakon što je utvrđeno da je od vlastita mentora i stranačkog kolege prepisao magistarski rad. Skandal je izbio i kad je sudac Pešutić - nedavno prytvoren zbog optužbe za primanje mita - oslobodio Đapića krivnje za prepisivanje ustvrdivši da je "velik dio znanstvenih radova na našim sveučilištima prepisan pa zbog toga nitko ne odgovara". Nažalost, čini se da je sudac Pešutić u pravu.

Prema anketi o nedopuštenim oblicima akademskog ponašanja nedavno provedenoj među zaposlenicima Sveučilišta u Zagrebu, 28% ispitanika tvrdi da se susrelo sa znanstvenim radom za koji sumnja da je dijelom ili u cijelosti plagiran, 46% ispitanika reklo je da u povodu toga nije poduzelo ništa, a samo 10% ispitanika tvrdi da je upozorilo na slučaj i da su počinitelji snosili posljedice. Ako je suditi prema toj anketi, u našoj akademskoj zajednici ima dosta plagijata, za njih se zna, ali prijave izostaju jer je malo vjerojatno da će se njima išta postići.

Tko obrazuje djecu

I odista, etička su povjerenstva međusobno nekoordinirana, spora i neodlučna. Treba im više godina da daju mišljenje - ako ga uopće daju. Mišljenja su često neodlučna, a i kad su odlučna, ničim ne obvezuju i rijetko imaju posljedice. Štoviše, naši zakoni i etički kodeksi, za razliku od onih u svijetu, ne štite podnositelje dokumentiranih prijava, pa se protiv njih često podnosi protuprijava za uznemiravanje ili čak tužba za klevetu. Sustav poručuje: ne samo da ništa neće postići prijavom nego zbog nje i sami možete završiti na kaznenom sudu! Možda porezne obveznike neće zabrinuti činjenica da naša akademska zajednica ne drži mnogo do znanstvene čestitosti, možda ih neće zabrinuti ni visoka vjerojatnost da im djecu obrazuju plagijatori, ali moglo bi ih zasmetati što bar jedan dokazani plagijator magistarskog i doktorskog rada još prima plaću iz proračuna jer mu nadležno sveučilište ni nakon tri godine nije oduzelo nezaslužene titule. *